

koja se zove čajna i, u nju može da stane samo jedan šporet i frižider. Nije znao da li ću ja moći da se sa kolicima uvučem u tu teskobu! Sobu će i on sa mnom da sprema. Neće da mi bude dosadno dok ga budem čekala da se vrati sa fakulteta jer se, odozgo, sa visine, vidi ušće Save u Dunav i brodovi kako po rekama klize. Vidi se i Veliki most i automobili koji prelaze preko njega, ali se dobro ne raspoznaju, nego samo kao šarene tačke projure. Malo dalje od mosta je Novi Beograd, naročito lep noću, kad zasvetle sve njegove ulice i prozori. Čula sam da piše nekakve pesme, pa sam smatrala da to što mi priča, izmišlja, i vežba se sa mnom. A on me ubeđivao da je sve to istina i molio da ga ne gledam u oči, jer od sjaja kojih očiju gubi pamet i počinju da mu otkazuju nekakve kočnice. Tražio je da mu obećam da nikad neću da budem tužna, zato što mu neka ptica, kad se ja rastužim doleti i nešto tužno otcvrkuće, pa se i on oneraspoloži, a on će za uzvrat da napiše lepu pesmu koja će da se zove „Moje malo sunce“, ispod naslova će da stoji „Veseli“. Pričao je Đura još puno koječega ali ja nisam mogla baš sve da zapamtim, nešto onako bez veze i nerazumljivo kao da je novi jezik izmišljao. Trajalo je to njegovo buncanje i benavljenje dobre dve nedelje, dok se, najzad, nije oslobodio i odgurao me na obalu Ibra, međ velike vrbe ispod kojih je namešteno nekoliko tezgi i gde svakog jutra sat-dva traje pijaca, a posle retko ko navraća, jer se tu završava asfaltna staza pa dalje zbog blizine reke nije zgodno za šetnju, ima dosta vlage i trava je mokra i klizava. Doterao je kolica do same tezge, a on seo na nju. Moja glava je jedva prelazila visinu tezge i nisam mogla da vidim Đuru. Ni njemu nije bilo zgodno, mogao je da mi dohvati samo kosu i vrat, a on me je i ranije, dok smo šetali po parku, tako kradom milovao. Sišao je i seo na zemlju pored mojih nogu. Hteo je da stavi glavu u moje krilo, ali od ograde kolica nije mogao da dodirne moje butine, nego mi je jednom stranom lica pritiskivao, ispod rebara, stomak. To mi je gušilo dah. Na sreću, ni Đura nije mogao u takvom položaju dugo da ostane. Spustio se ponovo pored kolica. Izgledala sam mnogo veća od njega.

Osetila sam njegove šake prvo na zglobu stopala. Pomerio ih je naviše po unutrašnjoj strani cevanice. Dugo mu je ruka bila na sredini listova. Tada mi je jedna, čini mi se leva, čarapa pukla. Na tom mestu je proširio otvor, zavukao prst i oparao žice sve do potkolenice. Crtao je noktima krugove oko mojih kolena sve dok nije pokidao taj deo čarape. Nekoliko iskovrčanih niti iz čarape stavio je u pregradu novčanika, gde su stajale fotografije pa je šakama pokrio moja gola kolena. Dlanovi su mu bili mokri i topli.

Sutradan mu je istekao rok lečenja i morao je da se vrati kući. Po devojčici Nusreti, što se zatekla na autobuskoj stanici, poslao mi je tri para čarapa. To posle podne nisam izlazila iz sobe. Obukla sam iscepane čarape pa sam grebla i štipkala kolena. Čini mi se da sam tek tada saznala zašto sam tražila pomoć kad me je ono Branko bio napao.

Od tada često od Đure dobijam pisma. Ima u njima mnogo lepih ali i nerazumljivih reči. Nisam mu ni na jedno odgovorila. Bojim se da će iz mojih neveršto sastavljenih rečenica, sada, kad mu moj lik nije pred očima, otkriti koliko sam ja prosta i neuka devojka pa može da zažali što se zamajavao i gubio vreme oko mene. Pre neki dan donese mi poštar novine, „Vidici“ se zovu, dotle nisam znala ni da postoje. Mislim, kome li je palo napamet da mi tako nešto pošalje, kad slabo volim da čitam. Ali mi sve postade jasno kad sam ispravila prvu stranicu. Na njoj je bila nacrtana ogromna ptičurina kako svija gnezdo u kosi neke žene. A preko toga crteža je naštampana pesma, sve iz velikih slova. Naslov joj je „Reči za Veselu“.

S kim bi drugima mogla o ovoj stvari da se posavetujem nego da pozovem učiteljicu Milenu. Ostala je do neko doba noći kod nas. Pročitala je prvu stranicu nekoliko puta i rekla da se svaki dan ne pišu tako divne pesme. Za Đuru, kao da ga ona bolje od mene poznaje, kaže da je to retko dobar mladić. Nije umela tačno da mi objasni šta znači ona ptica što se gnezdi u kosi žene. Ali je bila sigurna da nema nikakve veze sa mnom jer je to crtao neki ilustrator, a ne Đura. Pre nego što je otišla, posavetovala me je da mu nešto navezem i pošaljem. Isprva nisam htela da je poslušam. Ali mi je ona prebacivala da sam stena, a ne ljudski stvor, kad tako postupam sa čovekom koji se tako lepo prema meni poneo, pa me čak i u novine stavio. Tada sam morala da popustim i sad nas dve razmišljamo šta bi bilo najbolje da mu poklonim. Predložila sam da izvezem jedan stolnjak, ali se usprotivila učiteljica Milena. Kaže, da bi to bilo više, onako, za njegovu porodicu, nego za njega samoga. Posavetovala me je da mu navezem jednu košulju, pa nek se seća mene kad god je bude oblačio.

Od kako sam onim učenicama pokazala nove radove, često me obilaze, i one, a i druge matore žene, i mole da im pokažem neki početak. I Milena stalno navraća, kopka je kako će da se završi sa mnom i sa Đurom, pa mi više u selu nije dosadno kao ranije. Kod mene se skupljaju većinom uveče, kad završe važnije poslove, tako da sam preko dana sama. Već sam kazala da nam je dvorište nepodesno za kolica. Od naše kuće do tucanika ima dobrih petnaest minuta hoda po izrovanom zemljanom putu pa ako hoću na njega da izađem, mora oca da upreže Viteza. Ni na čvrstom putu se nikad ne osećam sigurna, moram stalno od zaprega i traktora da se sklajnjam u šanac. Zato sam naterala oca da podnese Socijalnom zahtev da me jesenas, čim se vreme na gore izmeni, ponovo pošalje u Martarušku Banju. Tamo ću da naučim novi vez. Još je dobro što tamo po ceo dan čavrljam sa drugim bolesnicima, pa vreme brzo prolazi i ne umara me dosada. A i Đura je rekao, ako ne prevari, čim mu prođu ispit, i on dolazi.

Pre nego što odem moram da doteram kolica, počeli su da im škripe kuglageri a i koža na naslonu se poderala. Ja strogo o tome vodim računa, jer bez kolica sam ništa — k'o goluždravi ptič kad ispadne iz gnezda.

žan ruslo

POVRATAK IZ KORNUAJA

Pjeru Emanuelu

Načini dovoljno veliku rupu pod okruglim stolom, da u njoj možeš leći. Zatreba li, lakat zabi u svoju tišinu, koleno u očaj. Načini rupu na smešnom reljefu reči, na ukiseljenim ukrasima samilosti, u laži sladotrašća, u poruzi onih koji se znaju ponašati i u grobu. Ubiše još jednu druilkinju, pišu novine. Ali nebo je suviše bledo,

pesak suviše beo, jabukovača i duvan suviše slatki da bismo mogli verovati u opravdanu pobudu koju večni galebovi, i danju i noću, pronose nad krovovima.

Već dve hiljade godina traje istraga
Od Arimateje do Somrseta
A niko se još ne seti
Da traži saveć od jagnjadi
Da stavi drveće na muke
Da ispita utrobe žena

Hristovu zgrušanu krv i znoj
Možda ću ja, čovek bez vere i nade,
Naći pod zemljom.
Toliko već kopah.

Upravo se vratih iz Tintagela, logika goleme pene prepolovi me kao jedino srce Izolde i Tristana; a potom izbodoše me natpisi, bez eha u ušima ljudi.

Još jednom navih sat za ceo vek, još jednom, polako, da ne bude štete i nesporazuma, uklonih ladolež koji je pretio mom domu i odmah počeh svuda, opet sejati pepeo.

Polako, kao Tarner, prihvatih kompromis umetnosti između istorije i granita, i čuh kako laju mornari obvijeni železom i krznom, kako škripe plodonosni prosci, kako bruj mraz na utvrđenjima; videh kako se rastvara božja krv u nebeskoj ampuli i ponovo poverovah da ljudi mogu preživeti rasipanje zvukova i znakova, i eskalaciju radnika na benzinskim pumpama.

Prevela s francuskog
MIREJ ROBEN-TOMIĆ